

Brigitte Giraud

gyvenk greitai romanas

Iš prancūzų kalbos vertė Violeta Tauragienė

Versta iš:
Brigitte Giraud, *Vivre vite*,
Éditions Flammarion, Paris, 2022

*Knygos leidimą remia Prancūzų institutas Lietuvoje ir Prancūzų institutas
(O. Milašiaus programa knygų leidybai remti).*

*Cet ouvrage, publié dans le cadre du programme d'aide à la publication
„Oscar Milosz“, bénéficie du soutien de l'Institut français de Lituanie et
de l'Institut français.*

INSTITUT FRANÇAIS
LITUANIE

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn. Draudžiama šį kūrinių, esančių bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt.

ISBN 978-609-480-380-2

© Éditions Flammarion, Paris, 2022
© Violeta Tauragienė, vertimas į lietuvių kalbą, 2023
© Milena Liutkutė-Grigaitienė, dizainas, 2023
© Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2023

Skiriu Teo

*Rašyti – tai būti vedamam į tą vietą,
kurios norėjai išvengti.*

Patrick Autréaux

Daug mėnesių priešinausi, diena dienon nepaisiau vystytojų, spaudusių užleisti jiems patalpas, bet galiausiai sudėjau ginklus.

Šiandien pasirašiau namo pardavimo sutartį.

Kalbėdama apie namą, turiu galvoje tą, kuri drauge su Klodu nusipirkome prieš dvidešimt metų ir kuriame jis niekad negyveno.

Dėl autoavarijos. Dėl tos birželio dienos, kai, važiuodamas ne savo motociklu miesto bulvaru, padidino greitį. Ko gero, įkvėptas Lou Reedo, parašiusio „Gyvenk greitai, mirk jaunas“ ir panašius dalykus knygoje, kurią tuomet skaitė, kurią radau ant grindų prie lovos. Ir kurią kitą naktį ėmiau vartyti. *Vaidinti blogiuką. Viską sumauti.*

Aš pardaviau savo sielą, ko gero, ir jo.

Didžiumą sklypų vystytojas jau nupirko, tarp jų ir kaimyninį, ketina pastatyti ten namą, nustelbsiantį mano sodą, įsibrausiantį savo keturaukštėmis viršūnėmis į mano privatų gyvenimą ir dar užstošiantį saulę. Tad atsisveikink su tyla ir šviesa. Mane supanti gamta pavirs betonu ir peizažas išnyks. Be to, jau numatyta, kad kelias virs į mano namą besikėsinančiu plentu: taip bus lengviau patekti į kvartalą, dabar jau tapsiantį gyvenamuoju. Paukščių giesmes nustelbs motorų burzgesys. Buldozeriai su pamatais išraus tai, kas dar buvo gyva.

Mudviem su Klodu jį nusipirkus 1999 metais, kai frankas tapo konvertuojamas į eurą ir kai menkiausias skaičiavimas įpareigodavo laikytis infantilizuojančios kryžminio dauginimo taisyklės, žemės užėmimo planas (ŽUP) liudijo, jog esame *žaliojoje zonoje*, kitaip tariant, tame sektoriuje eliminuojamos statybos. Gretimo namo savininkas mus informavo, kad ten draudžiama nukirsti bet kuri medį, gresiant prievolei jį atsodinti. Kiekviena gamtos uncija buvo šventa. Kaip tik todėl ta vieta mus ir sugundė: joje bus galima gyventi pasislėpus, miesto pakraštyje. Priešais langus augo vyšnia, klevas, vėtroš išrautas tais metais, kai vėl nuvykau į Alžyrą,

ir Atlaso kedras: jo sakai, kaip neseniai sužinojau, buvo naudojami balzamuojant mumijas.

Kitus medžius pasodinau aš arba išaugo patys, kaip tas tvoros gale atsiradęs figmedis, ir kiekvienas jų pasakoja kokią nors istoriją. Bet Klodas viso to nematė. Jis spėjo tik apsilankyti entuziastingai švilpčiodamas, konstatuoti, jog prireiks didžiulio remonto, ir numatyti vietą, kur galės laikyti savo motociklą. Spėjo išmatuoti plotus, pamostaguoti rankomis ore, pasirašyti pas notarą, paironizuoti banke, kai mudviem skirstė paskolos draudimo procentus. Toji vieta turėjo didelį potencialą, kaip sakoma nekilnojamojo turto agentų žargonu. Remonto perspektyvos mus įelektrino. Galėsime garsiai klausytis muzikos netrukdydami medžius skaičiuojančiam kaimynui, kurio didžiulis sklypas driekėsi už natūralios gyvatvorės. Galėjom įsikurti ten visam gyvenimui ir, kiek tik širdis geis, planuoti nerealius dalykus.

Įsikrausčiau pati viena, su mudviejų sūnumi, per pačią gan brutalią chronologinę įvykių virtinę kulminaciją. Pirkimo akto pasirašymas. Autoavarija. Persikraustymas. Laidotuvės.

Beprotiškiausia akceleracija mano gyvenime. Lyg būčiau atsidūrusi ekstremaliai atrakcione: plaukai plaikstosi vėjyje, gondola nutrūksta.

Rašau tame tolimame peizaže, kur nusileidau, iš kur matau pasaulį lyg neryškų, ilgai be manęs sukta filmą.

Tas namas tapo mano gyvavimo be Klodo liudininku. Karkasu, kuriame gavau išmokti gyventi. Ir kur galingais kūjo smūgiais, tolygiais mano įsiūčiu, išgrioviau pertvaras. Tai buvo šleivokas namas su apleistu sklypu, kurį vylėmės paversti sodu. Rodės, kad aš ne remontuoju, o gadinu, niokoju, paskelbiau karą tam, kas man priešinosi: tinkui, akmeniui, medžiui, medžiagoms, kurias galėjau kankinti, ir niekas už tai neįgrūs manęs į kalėjimą. Tai buvo mažyltis kerštas likimui: spardyti lakštinį dvivėrių durų metalą, stambiomis žirkklėmis karpyti purviną džiutą, šūkalojant daužyti langus.

Ir vis dėlto tame chaose stengiantis išlaikyti kažkokią savastį, kad mūsų sūnus ten miegotų saugiai. Toks ryškiaspalvis urvelis su pūkinėmis antklodėmis ir pagalvėmis, nieko nepaisant virš lovos pakabintais piešiniais ir stora kilimine danga – tvirtovė, sauganti nuo baimės ir nakties šmėklų.

Metams slenkant galiausiai prisijaukinau tuos nepamiltus namus. Pagyvenusi juose kaip rytą su vakaru painiojanti nakviša, lioviausi trankiusis į

sienas, ėmiausi jas perdažyti. Nustojau niokoti pertvaras ir pakabinamas lubas, žiūrėti į kiekvieną kvadratinį metrą kaip į priešišką jėgą. Sutramdžiau savo įniršį ir sutikau apsivilkti kostiumą žmogaus, su kuriuo galima bendrauti. Privalėjau sugrįžti į gyvųjų rinką. Tą, kuris pavadindavo mane našle, nučaižydavau ugingomis liepsnomis. Skausmo pakirsta – taip, našlė – ne.

Bet man dar reikėjo baigti dorotis su sodą užtvindžiusiomis piktžolėmis. Ištikus mėnesius kartotiniiais, nerimastingais judesiais roviau viską, kas pakliūdavo po ranka; išmokau varpučio, aitriosios dilgėlės ir portulakos – sutemus degindavau jas nelegaliuose laužuose (juos buvo draudžiama kurti dėl smulkiųjų dalelių) – pavadinimus. Išnaikinau tokius greit plintančius augalus kaip pavėsyje besivejanti ambrozija ir gebenė; kovodama su tais nepageidautiniais priklydėliais nušviesinau dalelę sklypo, tuo pačiu vydama šešėlius sau iš galvos.

Pamažėle ėmiau gyventi ten *pagal nustatytas taisykles*, kaip įpareigojo vienas punktas draudimo sutartyje, kurią pasirašiau norėdama apsisaugoti nuo gaisro, vandentiekio avarijų ir vagysčių (viena nelaimė neužkerta kelio kitai, anot garsaus manęs

neaplenkusio Murphy'io dėsnio). Mano įtūžis slopo ir jau gebėjau kurti planus dviem lygmenimis, kaip juos įsivaizdavome mudu su Klodu. Tiksliai žinojau, kas jam patiktų, medžiagas, apie kurias svajojo, visa tai pasitikrindavau „Lapeyre“ katalogo puslapiuose, kurių kampus abudu užlenkėme. Galiausiai atitokau, susipažinau su darbininkais, ateinančiais išlieti grindinio betono, pakeisti sijos ar iškloti plytelėmis subjaurotų grindų. Ateinančiais perdaryti vonios kambario ar įvesti centrinio šildymo. Gal sulauksiu dienos, kai vėl užsinorėsiu išsimaudyti vonioje.

Būdavo, patirdavau malonumą rinkdama spalvą, derindama dažus prie durų medžio. Kartais grožėdavausi, kaip prieš pat vakarienę į virtuvę krinta šoninė šviesa.

Tik nesupratau, į ką toji šviesa kreipiasi. Mielės būdavo lietingos dienos, jos bent jau neketino išblaškyti mano liūdesio. Nusprendžiau, kad tas namas, ko gero, susies mane su Klodu. Aprėmins tą naują gyvenimą, kurio aš ir mudviejų sūnus nesirinkome. Tuomet tai vis dar buvo „mudviejų sūnus“, nors reikėjo išmokti sakyti „mano sūnus“. Galiausiai turėčiau išmokti sakyti ir „aš“ vietoj to „mes“, kuris mane palaiko. Tą „aš“, kuris nudirs man odą, išsakys tą vienatvę, kurios nenorėjau, tą iškreiptą tiesą.